

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS

2021 m. spalio 11 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus atrankos kolegija, susidedanti iš teisėjų Antano Simišio (kolegijos pirmininkas), Algirdo Taminsko ir Dalios Vasarienės, susipažinusi su 2021 m. spalio 1 d. paduotu **suinteresuoto asmens Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos** kasaciniu skundu dėl Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 22 d. nutarties peržiūrėjimo,

nustatė:

Suinteresuotas asmuo Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – NŽT) padavė kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 22 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjos N. A. pareiškimą dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo. Skundžiama Kauno apygardos teismo 2021 m. liepos 22 d. nutartimi paliktas nepakeistas Kauno apylinkės teismo 2021 m. kovo 10 d. sprendimas, kuriuo, iš dalies tenkinus pareiškėjos N. A. pareiškimą, nustatytas juridinę reikšmę turintis faktas, kad buvęs savininkas A. L., P. s., nūręs (duomenys neskelbtini), nuosavybės teise valdytą 4,35 ha žemę Kauno apskr., (duomenys neskelbtini), naudojo kitai paskirčiai; taip pat atraukintas praleistas Lietuvos Respublikos piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atkūrimo įstatymo 10 straipsnio 4 dalyje įtvirtintas terminas dokumentams į nuosavybės teisių atkūrimo bylą pateikti.

Kasacinis skundas paduodamas Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir **CPK**) 346 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktuose įtvirtintais kasacijos pagrindais.

Atrankos kolegija pažymi, kad kasacinis teismas tikrina žemesnės instancijos teismų sprendimų (nutarčių) teisėtumą tik išimtiniais atvejais, kai yra bent vienas iš **CPK 346 straipsnio** 2 dalyje nustatytų kasacijos pagrindų (**CPK 346 straipsnio** 1 dalis). Kasaciniame skunde nepakanka vien tik nurodyti kasacijos pagrindą – įvardyti kasacijos pagrindo buvimą būtina pagrįsti išsamiais teisiniais argumentais (**CPK 347 straipsnio** 1 dalies 3 punktas). Be to, **CPK 346 straipsnio** 2 dalyje nurodyti kasacijos pagrindai patvirtina, jog kasacija leidžiama ne teisės klausimais apskritai, bet ypatingais teisės klausimais, siekiant, jog kasaciniame teisme būtų nagrinėjamos tik tokios bylos, kuriose keliamų teisės problemų išsprendimas būtų reikšmingas vienodam teisės aiškinimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas **CPK 346 straipsnio** 2 dalies 1 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti buvus pažeistą materialinės ar proceso teisės normą, teisinius argumentus, patvirtinančius nurodytos (nurodytų) teisės normos (normų) pažeidimą, bei argumentuoti pagrįsti, kad teisės pažeidimas, į kurį apeliuojama, yra toks svarbus, kad turi esminę reikšmę vienodam teisės aiškinimui ir taikymui, o taip pat, kad jis (teisės pažeidimas) galėjo turėti įtakos neteisėto sprendimo (nutarties) priėmimui.

Kai kasacinis skundas paduodamas **CPK 346 straipsnio** 2 dalies 2 punkto pagrindu, kasaciniame skunde būtina nurodyti konkrečią Lietuvos Aukščiausiojo Teismo teisės aiškinimo ir taikymo praktiką, suformuotą byloje, kurių faktinės aplinkybės yra analogiškos ar iš esmės panašios į bylos, kurioje priimtas teismo sprendimas (nutartis) skundžiamas kasacine tvarka, bei argumentuoti pagrįsti, kad teismas skundžiamame procesiniame sprendime nukrypo nuo tokios Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos praktikos. Tai daroma analizuojant apskustuose teismų sprendimuose išdėstytus teisinius motyvus ir juos lyginant su Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuota teisės taikymo ir aiškinimo praktika.

NŽT kasaciniame skunde nurodo, kad pirmosios ir apeliacinės instancijos teismai nustatė ginčijamą juridinę reikšmę turintį faktą nesant **CPK** 444 ir 445 straipsniuose imperatyviai nustatytų pagrindų ir nesivadovaudami kasacinio teismo praktika, suformuota dėl juridinę reikšmę turinčio fakto nustatymo. Teismai netinkamai taikė **CPK** 445 straipsnį, nes nustatė, kad nėra išlikusių archyvinių dokumentų, patvirtinančių, kad A. L. iki nacionalizacijos valdytas 4,35 ha žemės sklypas buvo suskirstytas rūšimis, tačiau nenustatė aplinkybės, kad toks dokumentas egzistavo, turėjo egzistuoti ir buvo sunaikintas, pameistas ar kitaip nėra išlikęs ir asmuo negali kitokia tvarka gauti tuos faktus patvirtinančių reikiamų dokumentų, nors tai yra būtinoji sąlyga juridinę reikšmę turinčiam faktui nustatyti.

NŽT teigimu, teismai taip pat neteisėtai įvertino įrodymus, jų reikšmę, visumą ir pakankamumą. Tai, kad žemės sklypų planas buvo parengtas pagal tuo metu buvusius ir užfiksuotus duomenis ir aplinkybė, kad daugiau duomenų pagal tuometinę situaciją nenustatyta, negali būti traktuojama, kaip aplinkybė, kuri buvo, tačiau pareiškėja neturi išlikusių dokumentų ir negali kitokia, t. y. ne teismo tvarka gauti dokumentų, arba pareiškėja negali ne teismo tvarka atkurti prarastų dokumentų.

Kasaciniame skunde taip pat teigiama, kad valstybė negali nustatyti tokių kompensavimo būdų ir dydžių, kurie visuomenei ir valstybei būtų finansiškai nepakeliami, dėl jų visuomenei tektų neproporcingai didelę finansinę naštą, kiltų socialinė įtampa ir priešprieša. Teismai netinkamai įvertino ūkiniais pastatais užimtą ir žemės ūkio veiklai priskiriamą žemės sklypo dalį bei tokiu būdu padidino žemės sklypo vertę, sukeldami nepagrįstą žalą ir finansinę naštą valstybei. Ginčijami teismų procesiniai sprendimai sukelia prielaidas galimai nesąžiningai ir neteisėtai įgyti teisę į didesnę nei priklausytų atlyginimą už turėtą žemę.

Atrankos kolegija, susipažinusi su suinteresuoto asmens kasacinio skundo argumentais, teismų procesinių sprendimų motyvais ir jų pagrindų padarytomis išvadomis, sprendžia, kad kasacinio skundo argumentai nepatvirtina **CPK 346 straipsnio** 2 dalyje nustatytų kriterijų kasacijai. Pažymėtina, kad kasaciniame skunde neužtenka vien tik nurodyti, kad teismas pažeidė teisės normas, šiuos teiginius būtina pagrįsti kasacijos pagrindą atskleidžiančiais teisiniais argumentais, o šiuo atveju kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, jog egzistuoja teisinis pagrindas peržiūrėti bylą kasacine tvarka. Atrankos kolegijos vertinimu, kasacinio skundo argumentais nepagrindžiama, kad teismai netinkamai taikė ir pažeidė skunde nurodytas materialiosios ir proceso teisės normas, nukrypo nuo Lietuvos Aukščiausiojo Teismo suformuotos teisės taikymo ir aiškinimo praktikos. Šiuo atveju kasaciniame skunde nenurodyta teisės problema, kuri turėtų esminę reikšmę teisės aiškinimo ir taikymo vienodinimui, teismo precedento suformavimui.

Pagal **CPK 83 straipsnio** 1 dalies 5 punktą valstybės įstaigos atleidžiamos nuo žyminio mokesčio, kai siekdamas apginti viešąjį interesą, jos pareiškia ieškinį, prašymą, pareiškimą teismui. NŽT nepareiškė reikalavimų teismui, ji nesutinka su pareiškėjos kaip fizinio asmens privačiu interesu grindžiamu prašymu nustatyti žemės nuosavybės teisių juridinį faktą, todėl žyminis mokestis mokėtinas įprasta tvarka. Taigi NŽT kasacinis skundas yra apmokestinamas žyminiu mokesčiu, tačiau NŽT šio mokesčio nesumokėjo, todėl kasacinis skundas neatitinka ir **CPK 347 straipsnio** 4 dalies reikalavimų.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, konstatuotina, kad NŽT kasacinis skundas neatitinka **CPK 346 straipsnio** 347 straipsnio 1 dalies 3 punkto, 4 dalies reikalavimų, todėl jį atsisakyta priimti (**CPK 350 straipsnio** 2 dalies 3, 4 punktai).

Atrankos kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 350 straipsnio 2 dalies 3, 4 punktais ir 4 dalimi,

nutaria:

Kasacinį skundą atsisakyti priimti.
Ši nutartis yra galutinė ir neskundžiama.

Teisėjai Antanas Simniškis

Algirdas Taminskas

Dalia Vasarienė